

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudkyní Mgr. Helenou Konečnou ve věci

žalobce: **A. M.**
zastoupený Mgr. Viktorem Klímou, advokátem
se sídlem Melantrichova 477/20, Praha 1

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3
poštovní schránka 21/OAM

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2020, č. j. OAM-1059/ZA-ZA11-HA12-2018, ve věci mezinárodní ochrany,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 6. 2020, č. j. OAM-1059/ZA-ZA11-HA12-2018, se zrušuje a věc se mu vrací k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náklady řízení v částce 12 342 Kč k rukám jeho zástupce, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou ze dne 23. 6. 2020 domáhá přezkoumání a zrušení výše uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 12,

§ 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

II. Shrnutí argumentace obsažené v žalobě

2. Žalobce považuje rozhodnutí žalovaného za nezákonné a má zato, že žalovaný v předcházejícím správním řízení porušil ustanovení § 2 odst. 5 a 6, § 12, § 14a, § 19 odst. 3, a § 23c zákona o azylu ve spojení s čl. 10 odst. 3 písm. b) procedurální směrnice. Dále porušil § 3, § 4, § 5, § 13, § 15 odst. 4, § 17 odst. 1, § 36 odst. 3 a § 50 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a také čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, čl. 16 Úmluvy na ochranu všech osob před nuceným zmizením a čl. 7 odst. 2 kvalifikační směrnice.
3. Žalobce shrnul dosavadní průběh správního řízení a sdělil, že na území Evropské unie přicestoval spolu se svým otcem, matkou a sourozenci (také žadateli o mezinárodní ochranu). Uvedl, že jeho otec založil v roce 2007 v rámci své podnikatelské činnosti společnost a pronajímal stavební stroje. Tři stroje pronajal společnosti MMA Group Heavy Equipment patřící M. N. A. a M. M. A. (otec se synem). Po 4 až 5 měsících mu přestali za stroje platit nájemné a otec chtěl, aby mu půjčené stroje vrátili. Ještě předtím od stejné společnosti koupil jeden 50 tunový jeřáb, za který mělo být zaplacen šeky, 7 šeků otec vyplatil a 2 x vystavil bílanku šek jako jistotu. K požadavku otce, aby zmíněná společnost dál platila nájemné a aby byl prodej jeřábu zrušen a jeho šeky mu navraceny, mu bylo sděleno, že stroje byly odcizeny. Otec žalobce proto podal na oba muže trestní oznámení někdy v polovině roku 2008. Policie zadržela M. M. A. a jeho bratra, který zemřel ve vězeňské nemocnici přirozenou smrtí. V roce 2009 volala otci žalobce dubajská policie, že na něj bylo podáno trestní oznámení. Byl ve vyšetřovací cele, odkud byl propuštěn na kauci. Trestní oznámení bylo na otce žalobce podáno z důvodu, že si od firmy patřící výše zmíněným mužům koupil bagr, za který nezaplatil kompletní částku. V pohovoru žalobcova otce zmiňovaný A. W. je gangster, v Pákistánu je hledán policií. Otci žalobce vyhrožoval a chtěl peníze za neproplacený šek (za nezaplacenou kompletní částku za bagr), zároveň jej obviňoval ze smrti bratra M. M. A. Otec žalobce mu platil výpalné asi 4 - 5 let podle toho, jak se mu dařilo. Následně se žalobce s rodinou přestěhoval do Malajsie, kde jeho otec pokračoval ve své podnikatelské činnosti, ale i tam po čase začaly problémy se členy organizovaného zločinu, který je mezinárodně provázán. Z tohoto důvodu se žalobcův otec rozhodl pro vycestování do Evropské unie s celou rodinou a podání žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem vycestování žalobce je tedy ohrožení organizovaným zločinem, přičemž země žalobcova původu mu není schopna a ochotna poskytnout ochranu.
4. Dále žalobce vyslovil nesouhlas s hodnocením věrohodnosti sdělení příslušníků jeho rodiny ohledně potíží, které měly začít v době podnikání žalobcova otce na území SAE. Dle jeho názoru popis cesty matky a jeho sourozence do Pákistánu, kterou popsal jinak než oba rodiče, má své důvody. V danou dobu totiž do Pákistánu necestoval, takže nebyl svědkem událostí a rodiče jej nechtěli zneklidňovat, a proto mu sdělili, že cesta proběhla v pořádku. Dle žalobce bylo nesprávně jako nevěrohodné hodnoceno i to, že jeho otec uvedl, že na území ČR hodlá zůstat jen po dobu nezbytně nutnou, tj. dokud nepomine nebezpečí vážné újmy, kterému je v současnosti v zemi původu vystaven. K rozporům uváděným žalovaným poukázal žalobce na příručku EASO o vedení pohovoru u žádosti o udělení mezinárodní ochrany, dle níž by měl žadatel dostat příležitost vysvětlit

případné nesrovnalosti a rozpory s informacemi o zemi původu i s popisem, který poskytli jeho rodinní příslušníci nebo svědci. Stejně se vyjadřuje i judikatura Nejvyššího správního soudu. Žalobce namítl, že se však o nevěrohodnosti své výpovědi při porovnání s výpověďmi rodičů dozvěděl teprve až v napadeném rozhodnutí a neměl příležitost se k jednotlivým údajným rozporům vyjádřit. Žalobce je přesvědčen, že žalovaným nastíněné rozpory ve výpovědích jednotlivých členů rodiny nejsou dány a zároveň že žalovaný nezjistil náležitě skutkový stav (§ 3 správního řádu), když žalobci nepředložil protokoly o výpovědích ostatních členů rodiny, aby se k údajným rozporům mohl vyjádřit. Dle žalobce tak absentují i podklady pro vydání rozhodnutí, neboť tyto výpovědi rodinných příslušníků neučinil součástí správního spisu.

5. Dále žalobce zopakoval, v čem spočívá vážná újma, která mu hrozí v zemi původu ze strany organizované zločinecké skupiny s mezinárodní sítí, a to z důvodu předchozí ekonomické činnosti jeho otce. Má zato, že v jeho případě jsou dány důvody vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. a), b) a d) zákona o azylu. Žalovaný se nezabýval tím, zda mu nehrozí usmrcení od organizované zločinecké skupiny, proti které veřejná moc není schopna zasáhnout, a nevypořádal se s tím, zda organizovaná skupina bude výhrůžky reálně plnit a zda žalobce má možnost domáhat se ochrany u bezpečnostních úřadů jeho vlasti, resp. tuto skutečnost zkoumal nedostatečně. Zprávu MZV ČR, kterou žalovaný použil, označil žalobce za neposkytující přesvědčivé a transparentní zdroje, ze kterých zastupitelský úřad čerpal. Naopak citoval ze zprávy MZV USA za rok 2019, ze zprávy EASO z října 2019, ze zprávy MV Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z března 2020 a zprávy MV USA, které dle jeho názoru potvrzují jeho obavy, že v zemi původu nedostane vnitrostátní ochranu před jednáním vlivné osoby (v jeho případě vůdce organizované zločinecké skupiny). Zdůraznil, že důkazní břemeno ke skutečnosti, že žalobci je v zemi jeho původu k dispozici vnitrostátní ochrana před pronásledováním či vážnou újmu, nese správní orgán, přičemž žalovaný toto důkazní břemeno neunesl.
6. Žalobce dále poukázal na svůj psychický stav, který žalovaný při vedení pohovoru a v průběhu celého správního řízení nezohlednil. Není totiž schopen v běžné komunikaci, která je navíc vedena v cizím jazyce a v neznámém prostředí, adekvátním způsobem reagovat a dostatečně projevit své názory. To je při kontaktu s ním zjevné, avšak žalovaný tomu nevěnoval žádnou pozornost. K tomuto svému tvrzení se žalobce zavázal předložit v průběhu soudního řízení zprávu psychologa či psychiatra.
7. Žalobce shrnul, že o závěru žalovaného o nevěrohodnosti své výpovědi v souvislosti s vyjádřením jeho rodinných příslušníků se dozvěděl až z napadeného rozhodnutí, tedy žalovaný mu nedal žádnou příležitost k tomu, aby se k údajným rozporům vyjádřil a svým vysvětlením je vyvrátil, byl s ním proveden toliko jeden pohovor. Zároveň žalobce nebyl konfrontován s protokoly o pohovorech svého otce a matky, a ač s nimi žalovaný ve svém rozhodnutí pracuje, nebyly předmětem seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí a nebyly ani učiněny součástí správního spisu ve věci žádosti žalobce.
8. Dle žalobce žalovaný svůj výrok o neudělení mezinárodní ochrany formou doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu neodůvodnil přezkoumatelným způsobem, neboť nezjišťoval náležitým způsobem reálnost jednotlivých hrozeb podle odst. 2 zmíněného ustanovení. Rovněž nedostatečně zjišťoval, zda žalobci hrozí špatné zacházení podle §14a odst. 1 písm. b) zákona o azylu, když nevzal dostatečně v úvahu tvrzení žalobce, že mafii je jeho otci vyhrožováno zabitím a únosem rodinných příslušníků. Žalovaný pak vůbec neaplikoval ustanovení čl. 16 Úmluvy na ochranu všech osob proti nucenému zmizení, a

to přesto, že ze zprávy MZV USA založené ve správním spise vyplývá, že v Pákistánu dochází k nucenému zmizení a žalobce přednesl hájitelné tvrzení o tom, že je jemu a jeho rodině vyhrožováno únosem, který bezesporu naplňuje definiční znaky nuceného zmizení podle mezinárodního práva. Žalovaným použitý důkaz pro možnost dosažení vnitrostátní ochrany, tj. zprávu MZV ČR, resp. zastupitelského úřadu ČR v zemi žalobcova původu, žalobce označil za netransparentní, neboť neobsahuje dohledatelné zdroje, podle kterých by bylo možné učiněné závěry verifikovat. Zastupitelský úřad se může vyjadřovat toliko ke stavu právního řádu, nemůže mít však praktické povědomí o tom, jak pákistánské orgány postupují ve vnitřních záležitostech. Žalobce je tedy přesvědčen, že zmíněná zpráva sloužila za podklad pro vydání rozhodnutí v rozporu s ustanovením § 23c odst. 1 písm. c) zákona o azylu.

9. Žalobce závěrem navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a žalovanému uložil udělit žalobci azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu, příp. napadené rozhodnutí zrušil a žalovanému uložil udělit žalobci doplňkovou ochranu dle § 14a zákona o azylu nebo aby napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému zpět k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

10. Žalovaný vyslovil nesouhlas s žalobními námitkami. Uvedl, že žalobce svůj azylový příběh odvíjí od problémů svého otce, na jehož azylový příběh ve své výpovědi odkazuje. Azylový příběh otce žalovaný ve svém rozhodnutí i vyjádření k žalobě označil za nevěrohodný a účelový. Žalovaný zdůraznil, že důvody žádosti o mezinárodní ochranu uplatněné žalobcem (které nejsou spojeny se zemí jeho původu) je nutno posuzovat právě ve vztahu k zemi jeho státního občanství, tedy Pákistánu. Žalobce však ve svém azylovém příběhu žádné obavy z pronásledování ani vážné újmy v Pákistánu nevyslovil, neboť celý azylový příběh staví na odkazování se na příběh svého otce, o kterém toho podle svých slov moc neví. Žalobce zmiňuje jediný problém související s jeho osobou, kterým je obava z možného únosu ze strany Tamilů v Malajsii. Tento důvod se však nikterak neváže na zemi původu žalobce, tedy Pákistán a žalobce před tímto problémem musí primárně hledat ochranu v zemi původu. Žalobce ve svém azylovém příběhu nikterak nedefinoval jediný azylově relevantní důvod, pouze se odkazuje na údajné problémy, která má jeho rodina kvůli dluhům otce.
11. Žalovaný odkázal na své vyjádření k žalobě v případě především žalobcova otce, ale i jeho matky, v nichž konkrétně a důkladně popsal, na základě čeho dospěl k závěru, že azylové příběhy jak otce, tak i matky žalobce, jsou nevěrohodné a účelové. Celá situace se odvíjí od problémů otce žalobce. Ve vyjádření k žalobě týkající se právě případu otce žalobce podal žalovaný důkladné vyjádření obsahující veškeré nesrovnalosti a inkonzistence, které jeho azylový příběh provázejí. Stejně tak žalovaný učinil v případě žaloby matky žalobce. Z těchto důvodů se žalovaný domnívá, že třetí popis naprosto totožné situace již není nezbytný.
12. V reakci na žalobní bod, který není totožný s případem žalobcova otce, a v němž je vytýkáno, že při vedení pohovoru a v průběhu celého správního řízení nebyl zohledněn psychický stav žalobce, žalovaný odkázal na poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu ze dne 17. 12. 2018 (strana 6 správního spisu), kde žalobce uvedl, že „jeho zdravotní stav je dobrý a nemá žádné omezení“. Žalovaný dále odkázal na protokol o pohovoru ze stejného dne (strana 12 správního spisu), kde je uvedeno, že se žadatel cítí zdravý a je schopen pohovoru, zároveň též že rozuměl poučení a nežádá bližší vysvětlení.

Žalovaný proto této žalobní argumentaci nerozumí, neboť jde zcela evidentně proti samotnému ústnímu vyjádření žalobce. Je nemyslitelné, aby správní orgán zpochybnil konstatování zletilého a svéprávného žadatele o mezinárodní ochranu o jeho zdravotním stavu a při pohovoru mu nevěřil, že je zdravý a nemá žádné potíže. Žalovaný dále uvedl, že zprávu od psychologa nebo psychiatra, kterou zástupce žalobce slíbil dodat, žalovaný doposud neobdržel a nebyla přiložena ani k žalobě.

13. Žalovaný uzavřel, že azylový příběh otce žalobce, na který žalobce odkazuje, vykazuje takové nesrovnalosti a nelogické sledy událostí, že žalovaný správní orgán dospěl k závěru, že je nevěrohodný a účelově zveličený. Žalobce nemá svůj vlastní azylový příběh, proto dále žalovaný odkázal na své vyjádření, které poskytl k případu žaloby žalobcova otce a matky. Navrhl proto zamítnutí žaloby.

IV. Replika žalobce

14. Žalobce v replice na vyjádření žalovaného zopakoval své námitky týkající se rozporů v jeho výpovědích a výpovědích jeho rodinných příslušníků a poukázal i na k žalobě přiložené zprávy o zemi jeho původu, ze kterých vyplývá, že nemá možnost obrátit se na pákistánské úřady. V tomto směru odkázal i na své repliku podanou ve věci svého otce.
15. Ke svému psychickému stavu žalobce poukázal na to, že mu až do okamžiku předání napadeného rozhodnutí nebylo známo, že je jeho výpověď považována žalovaným za nevěrohodnou. Pokud by o tomto měl povědomí, spolu se svými rodiči by se k takovému stanovisku žalovaného vyjádřil a případně i doložil psychologický posudek, resp. požádal žalovaného o jeho zajištění. Jak vyplývá ze zprávy psychologa ze dne 10. září 2020 (kterou přiložil k replice), není schopen podat plnohodnotnou výpověď v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany, jeho intelekt se pohybuje v pásmu lehké mentální retardace. Z předkládaného posudku je tedy zjevné, že jeho výpověď je třeba vnímat v kontextu jeho schopnosti reprodukovat prožité skutečnosti. Přitom, pokud by mu žalovaný před vydáním rozhodnutí dal možnost vyjádřit se k údajným rozporům či nevěrohodnosti jeho výpovědi, byl by posudek předložen dříve.

V. Posouzení věci krajským soudem

16. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen "s. ř. s."). Učinil tak bez nařízení jednání v souladu s ustanovením § 76 odst. 1 s. ř. s., když dospěl k následujícím skutkovým zjištěním a právním závěrům, přičemž žalobu shledal důvodnou.
17. Z předloženého správního spisu vyplynulo, že žádost o udělení mezinárodní ochrany podal žalobce dne 11. 12. 2018. Dne 17. 12. 2018 poskytl údaje k podané žádosti a téhož dne s ním byl proveden i pohovor. Při něm uvedl, že neví, z jakého důvodu jeho otec v roce 2005 opustil Pákistán. Tenkrát byli ještě malý, jeho otec vlast opustil a on jel s ním. V SAE jeho otec podnikal v oblasti nákupu, prodeje a opravy osobních vozidel. Od roku 2005 se již do Pákistánu nikdy nevrátil, protože jeho rodina tam měla problémy, chtěli je zabít, detaily zná jeho otec, on sám nikoliv. Také mu není známo, kdy potíže začaly, on osobně v době, kdy ještě žili v Pákistánu, žádné problémy neměl, protože byl ještě malý. Kdy začaly potíže jeho rodiny přesně neví, dozvěděl se to z doslechu, když o tom mluvil otec. Jemu o tom ale nic neříkal. Potvrdil, že jeho otec měl potíže v SAE a následně i v Malajsii, kde Tamilové přicházeli do otcovy dílny a

požadovali peníze. Když jim je otec nechtěl dát, začali mu vyhrožovat, že unesou syna. Vyhrožování byl přítomen, slyšel, jak otci vyhrožují. Důvod výhrůžek neví, pouze ví, že vyhrožující chtěli peníze. Domnívá se, že v SAE měl otec potíže s Pákistánci a v Malajsii s Indy, protože tamní Tamilové jsou z Indie. Žalobce uvedl, že on sám v SAE žádné potíže neměl, soustředil se na studium. V Malajsii kromě incidentu, kdy za ním jednou Tamilové šli, žádné potíže neměl. Kdyby se do Malajsie vrátila jeho rodina, opět by měly potíže s Tamily, kteří by po nich chtěli peníze, částka by rostla. Pokud by otec výpalné neposkytl, mohli by ho unést. Do Evropy přicestovali proto, že si chtěli zachránit život. Do Pákistánu by se vrátit nemohli, a to ze stejného důvodu, pro který vlast opustili. O tomto důvodu však on sám nic neví, důvod zná jeho otec. K dotazu správního orgánu uvedl, že do Pákistánu se po roce 2005 otec nevracel, matka a jeho bratr byli v Pákistánu návštěvě a žádné problémy tam neměli, protože nikdo nevěděl, že se tajně vrátili. K dotazu, proč bylo důležité, aby byl návrat jeho matky do Pákistánu tajný, uvedl, že neví, nezajímal se o to, zabýval se učením. K dotazu správního orgánu žalobce dále uvedl, že by se do Pákistánu nechtěl vrátit kvůli bezpečnostní situaci. Na denním pořádku jsou tam vraždy a zabíjení. Potvrdil, že v minulosti Pákistánu, SAE ani Malajsii žádné potíže se státními orgány neměl. K otázce, zda by mohl řešit své potíže s Tamily tím, že by se obrátil na policii, žalobce uvedl, že co se týče SAE, neví, v Malajsii policie nepomáhá, kriminalitu zde vytváří velké gangy. Uvedl, že neví, zda by se mohli obrátit na policii v Pákistánu.

18. Krajský soud poznamenává, že celá výpověď žalobce je zachycena v protokolu o pohovoru s ním, v podrobnostech soud na protokol odkazuje.
19. Dále jsou ve správním spise založeny listiny obsahující informace o bezpečnostní a politické situaci a o stavu dodržování lidských práv v zemi původu žalobce, konkrétně Informace OAMP, Pákistán, Bezpečnostní a politická situace v zemi, ze dne 24. 5. 2019; Informace MZV ČR, Bezpečností a politická situace v zemi ze dne 24. 5. 2019; Informace MZV ČR čj. 147306-6/2019-LPTP, ze dne 3. 3. 2020; zpráva Mezinárodní organizace pro migraci (IOM), Údaje o zemi Pákistán, 2018, ze dne 29. 3. 2019, Informace australské vlády - Zpráva o zemi Ministerstva zahraničních věcí a obchodu (DFAT) - Pákistán, ze dne 20. 2. 2020 (překlad vybraných částí); a Zpráva o dodržování lidských práv za rok 2019 - Pákistán, ze dne 11. 3. 2020 (překlad vybraných částí).
20. S podklady pro rozhodnutí ve věci ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 správního řádu byl žalobce seznámen dne 12. 5. 2020.
21. Předmětem soudního přezkumu je rozhodnutí, kterým žalovaný dospěl k závěru, že u žalobce není dán žádný z důvodů pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu.
22. Žalobce má naproti tomu zato, že v jeho případě jsou dány zejména důvody vážné újmy dle § 14a odst. 2 písm. a), b) a d) zákona o azylu. V žalobě za důvod své žádosti označil obavu z usmrcení, špatného zacházení a nuceného zmizení ze strany organizovaného zločinu v Pákistánu, přičemž národní orgány nejsou schopny a ochotny mu poskytnout ochranu před takovým protiprávním jednáním. Brojil především proti hodnocení jeho výpovědi jako nevěrohodné a v této souvislosti namítal i absenci podkladů pro vydání rozhodnutí. Dle jeho názoru žalovaný neunesl ani důkazní břemeno v otázce, zda je mu v zemi původu k dispozici efektivní vnitrostátní ochrana před pronásledováním či vážnou újmu, namítl i další pochybení v postupu žalovaného a nepřezkoumatelnost jeho rozhodnutí.

23. Z rozhodnutí žalovaného plyne, že důvodem pro závěr o absenci relevantních důvodů žádosti žalobce o mezinárodní ochranu byla zejména nevěrohodnost výpovědi žalobce a jeho rodičů (také žadatelů o mezinárodní ochranu) a účelovost jejich sdělení ohledně jimi tvrzených potíží, které měly začít v době podnikání otce žalobce na území SAE a kvůli kterým se rodina obává vrátit do Pákistánu. Tuto nevěrohodnost shledal porovnáním výpovědi žalobce s výpovědi jeho otce a matky, v nichž shledal závažné rozpory a nelogičnosti (viz strana 5 a 6 žalobou napadeného rozhodnutí). Tyto rozpory a nesrovnalosti ve výpovědích se měly týkat cesty matky a bratra žalobce do Pákistánu v roce 2018, a Tamily požadované finanční částky v Malajsii. Žalovaný konstatoval, že rozpory ve výpovědích jednotlivých členů rodiny výrazně narušuje věrohodnost jejich výpovědi a vypovídá o snaze rodičů žalobce vnutit správnímu orgánu domněnku o azylově relevantních důvodech a jejich pronásledování kvůli nim. Pro závěr o nevěrohodnosti celého azylového příběhu rodiny žalobce a o vykonstruovaném a záměrně nadneseném tvrzení o potížích rodiny dále dle žalovaného svědčí i to, že otec žalobce žádal o dočasnou ochranu po dobu 4 až 5 let než se situace zklidní (viz strana 6 napadeného rozhodnutí). Žalovaný dodal, že jako velmi pravděpodobný se mu jeví fakt, že se u otce žalobce jedná o čistě obchodní spor bývalých obchodních partnerů, který se rodiče žalobce (žalovaný poukázal v tomto směru na rozhodnutí týkající se rodičů žalobce) snaží vylicít správnímu orgánu jako hrozbu ze strany mezinárodní kriminální sítě a tím vygradovat azylový příběh a dosáhnout pozitivního rozhodnutí o žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
24. Žalovaný konstatoval, že po podrobném přezkoumání výpovědi žalobce, výpovědi jeho rodičů a porovnáním všech podkladů pro rozhodnutí, které si obstaral, shledal ve výpovědi žalobce, jeho otce (na kterou opakovaně odkazoval) a také ve výpovědi jeho matky rozpory a nelogičnosti, že nemohl dospět k jinému závěru, nežli o nevěrohodnosti a účelovosti sdělení obou jeho rodičů ohledně jimi tvrzených potíží, které měly začít v době podnikání otce žalobce v SAE, a kvůli kterým se celá rodina obává vrátit do Pákistánu (strana 5 napadeného rozhodnutí), a dále že neshledal žádnou z obav žalobce za oprávněnou a odůvodněnou, neboť v zemi původu neměl žádné potíže s tamní státní mocí (byl dítě) a ani po opuštění vlasti nekonal žádnou činnost, kvůli níž by se mohl stát „zájmovou osobou“ pro tamní státní orgány (strana 12 napadeného rozhodnutí).
25. Jádrem argumentace žalovaného je tak zejména nevěrohodnost výpovědi žalobce a jeho rodičů, která má vyplývat z porovnání jejich výpovědí.
26. Z ustálené judikatury správních soudů vyplývá, že v mnoha případech je rozhodným důkazním prostředkem právě výpověď žadatele o mezinárodní ochranu a klíčovým faktorem se pak stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle jeho výpovědi. Nevěrohodnost žadatele na podkladě uvádění nebo dokládání rozporných tvrzení znemožňuje správnímu orgánu shledat u něj podmínky pro udělení azylu. Otázkou věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu se zabýval opakovaně Nejvyšší správní soud, a to např. rozsudku ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70, ze dne 30. 6. 2010, čj. 9 Azs 17/2010-182, a dalších (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz).
27. Současně je nutno připomenout, že obecným základem pro kvalifikované rozhodování ve věci je, aby správní orgán zjistil skutkový stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem

případu. Podle § 3 správního řádu postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Podle § 50 odst. 4 správního řádu, pokud zákon nestanoví, že některý podklad je pro správní orgán závazný, hodnotí správní orgán podklady, zejména důkazy, podle své úvahy; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo v řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci. Konečně podle § 52 téhož zákona není správní orgán návrhy účastníků vázán, vždy však provede důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci. Z uvedených ustanovení tedy vyplývá jednoznačná povinnost správního orgánu zjistit skutečný stav věci, jakož i odstraňovat případné pochybnosti o tom, jak se konkrétní skutkové okolnosti udály. V řízení o udělení azylu je přitom základním a často jediným důkazem, který žadatel o azyl může předložit, jeho vlastní výpověď o okolnostech, které ho vedly k opuštění své země původu. Pokud má proto správní orgán pochybnosti o věrohodnosti právě tohoto klíčového důkazu, je jeho povinností pokusit se tyto pochybnosti ve spolupráci s žadatelem a za pomoci dalších důkazů odstranit.

28. To se však v projednávaném případě nestalo. Ze správního spisu vyplývá, že dne 17. 12. 2018 byl veden pohovor s žalobcem ve věci jeho žádosti o azyl, přičemž ve stejný den byl veden pohovor i s jeho otcem a dne 19. 12. 2018 s jeho matkou, také žadateli o azyl. Žalovaný našel ve výpovědích žadatelů týkajících se shodných skutkových okolností, některé rozpory. Na základě tohoto zjištění pak uzavřel, že výpovědi žadatelů nejsou věrohodné, nepřiznal jim důkazní hodnotu, a to je dle odůvodnění rozhodnutí jeden z hlavních argumentů pro neudělení mezinárodní ochrany. Žalovaný však nepodnikl žádné kroky k tomu, aby předmětné rozpory ve výpovědích odstranil. Předně neinformoval žalobce o existenci těchto rozporů a neumožnil mu se k nim vyjádřit, v protokolu o pohovoru není o nějakém rozporu ani zmínka. Současně ani následný protokol o seznámení s podklady pro rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany ze dne 12. 5. 2020, který obsahuje seznam podkladů, z nichž žalovaný při posuzování žalobcovy žádosti vycházel, mezi těmito podklady nezmiňuje protokol o pohovoru s jeho otcem a s jeho matkou. Žalobce tedy neměl ani teoretickou šanci se o takových rozporech dozvědět a vysvětlit je.
29. Krajský soud tedy musel přisvědčit žalobní námitce, že žalovaný nepostupoval v souladu s ustanovením § 3 správního řádu a nemohl dospět k závěru o nevěrohodnosti výpovědi žalobce, pokud mu neposkytl příležitost k vysvětlení jednotlivých rozporů. K tomu žalobce přílehavě poukázal na závěry uvedené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, čj. 1 Azs 18/2007-55. Je totiž povinností správního orgánu, aby za situace, kdy shledá ve výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu určité nesrovnalosti a rozpory (ať už v jeho samotné výpovědi nebo v porovnání s výpověďmi jeho rodinných příslušníků), jej s těmito rozpory a nesrovnalostmi konfrontoval a poskytl mu příležitost vysvětlit je, příp. požadovat, aby se k věci a sporným bodům (i opětovně) vyjádřil.
30. Navíc nutno v této souvislosti přisvědčit i žalobní námitce, že argumentace žalovaného o nevěrohodnosti výpovědi žalobce nemá ani oporu ve správním spise. Nejsou v něm totiž založeny protokoly o pohovorech s rodinnými příslušníky žalobce (jeho otcem a matkou), v jejichž výpovědích byly shledány rozpory s výpovědí žalobce (ani příp. protokoly o poskytnutí údajů k žádosti). V této části jsou proto úvahy žalovaného i nepřezkoumatelné. A jak už bylo uvedeno shora, ani žalobce nebyl s těmito protokoly v průběhu správního řízení seznámen, ačkoliv závěr žalovaného byl zejména na těchto

podkladech založen. Tím došlo k porušení i práva žalobce na seznámení se s podklady pro rozhodnutí dle § 36 odst. 3 správního řádu.

31. Nutno dodat, že žalovaný ve svém vyjádření k žalobě mimo jiné odkázal zejména na své vyjádření ve věci otce žalobce, od jehož problémů žalobce odvíjí svůj azylový příběh. Ve vyjádření ve věci otce žalobce přitom žalovaný zdůrazňoval nikoliv samotné rozpory ve výpovědích jednotlivých členů rodiny žalobce a z toho pramenící nevěrohodnost otce žalobce (resp. jeho výpovědi a výpovědi ostatních členů rodiny), ale vyzdvihoval především skutečnost, že v daném případě se jedná o spor mezi bývalými obchodními partnery, kde je otec žalobce v roli dlužníka a mafie v roli věřitelů, akcentoval rovněž to, že v Pákistánu neměl otec žalobce jediný problém. K tomu však krajský soud konstatuje, že již odůvodnění správního rozhodnutí musí samo o sobě obstát v předestření důvodů, jež správní orgán vedly k rozhodnutí ve věci (vyjádřenému ve výrokové části), a musí být v souladu s obsahem správního spisu (viz přiměřeně např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2013, čj. 8 Afs 58/2012-44, nebo ze dne 24. 9. 2014, čj. 8 Afs 34/2013-68). Odůvodnění vydaného rozhodnutí nelze měnit nebo nahrazovat ve vyjádření k žalobě. V této souvislosti lze poukázat např. na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2011, čj. 4 As 21/2011-60, v němž tento soud uvedl, že „nedostatek odůvodnění rozhodnutí vydaného ve správním řízení nemůže být dodatečně zhojen případným podrobnějším rozbořem právní problematiky učiněným až v řízení před soudem a na takto dodatečné odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí nemůže být brán zřetel“.
32. Za situace, kdy žalovaný opřel negativní rozhodnutí v předmětné věci převážně o závěr, že výpověď žalobce je nevěrohodná, hodnotí krajský soud výše popsané procesní vady jako závažné. Nezbylo mu proto, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení jednak pro podstatné porušení ustanovení řízení před správním orgánem, které mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci (§ 76 odst. 1 písm. c/ s. ř. s.), a jednak proto, že skutkový stav, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spise (§ 76 odst. 1 písm. b/ s. ř. s.).
33. Vzhledem ke shora uvedenému, tj. že krajský soud zrušil napadené rozhodnutí pro vady řízení a žalovaný správní orgán následně bude v řízení pokračovat, dalšími žalobními námitkami se již soud podrobněji nezabýval, neboť by to bylo za dané situace předčasné.
34. Pouze k otázce dosažení vnitrostátní ochrany žalobcem před vážnou újmu či pronásledováním ze strany nestátních původců (v daném případě totiž nebylo tvrzeno pronásledování či potíže ze strany státní moci ve vlasti) krajský soud poznamenává a připomíná následující.
35. Problematikou nestátních původců hrozící vážné újmy ve vztahu k poskytnutí doplňkové ochrany se ve své judikatuře opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud. Lze odkázat např. na jeho usnesení ze dne 25. 7. 2013, čj. 5 Azs 11/2012-23, v němž uvedl, že „Původci, z jejichž strany osobě žádající o mezinárodní ochranu brozí vážná újma ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, mohou být obdobně jako u pronásledování také nestátní subjekty z okruhu soukromých osob (viz § 2 odst. 9 zákona o azylu, v relevantním znění - srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, č. j. 3 Azs 48/2008 - 57, www.nssoud.cz, a rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, publikovaný pod č. 1749/2009 Sb. NSS).“ Hrozba vážné újmy tedy může být důvodem pro udělení doplňkové ochrany i v případech, kdy jejím původcem je

soukromá osoba, pokud lze podle § 2 odst. 9 zákona o azylu „prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu“. Z judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázky původců vážné újmy (resp. pronásledování) a k otázce dostupnosti ochrany v zemi původu dále vyplývá, že „... jde-li o původce hrozící vážné újmy nebo pronásledování z okruhu soukromých osob, musí se postižená osoba v zásadě vždy obrátit nejprve s žádostí o pomoc na vnitrostátní orgány v zemi původu, pokud není zjevné, že tyto orgány nejsou schopny či ochotny účinnou ochranu poskytnout. Mezinárodní ochranu je nutno žadateli při splnění dalších zákonných podmínek udělit, pokud stát (strana nebo organizace, která ovládá stát) není schopen nebo ochoten poskytnout ochranu před vážnou újmu nebo pronásledováním ze strany soukromých osob, tzn. neučiní přiměřené kroky k zabránění vážné újmy nebo pronásledování (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2008, čj. 3 Azs 48/2008-57, nebo usnesení ze dne 21. 10. 2009, čj. 5 Azs 44/2009-73).

36. Obecně lze tedy souhlasit s tím, že ekonomické potíže v zemi původu a obavy z věřitelů související s neuhrazením dluhu, nejsou relevantními důvody z hlediska zákona o azylu. Současné však platí, že pokud státní orgány země původu nejsou schopny či ochotny poskytnout před případnou hrozící vážnou újmu účinnou ochranu, může být toto „negativní chování soukromých osob (věřitelů) přičteno státu“ (k tomu srov. také např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2011, čj. 8 Azs 12/2011-79).
37. S ohledem na konkrétní okolnosti té které věci je tedy třeba při posuzování možnosti vnitřní ochrany nezbytně zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost a smysluplnost tohoto řešení, přičemž je třeba se splněním podmínek vnitřní ochrany v každém jednotlivém případě zabývat zvlášť pečlivě a detailně (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, čj. 4 Azs 99/2007-93, nebo ze dne 28. 7. 2009, čj. 5 Azs 40/2009-74).

VI. Závěr a náklady řízení

38. S ohledem na shora uvedené musel krajský soud napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení ve smyslu ustanovení § 76 odst. 1 písm. b) a c) s. ř. s. a vrátit věc žalovanému v souladu s ustanovením § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. k dalšímu řízení, v němž bude vázán právním názorem soudu v tomto rozsudku vysloveným (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
39. Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 s. ř. s. Žalobce byl ve věci úspěšný, má proto nárok na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Důvodně vynaloženými náklady soudního řízení žalobce byla odměna advokáta a jeho režijní výlohy (§ 35 odst. 2 s. ř. s.). Ze soudního spisu je zřejmé, že zástupce žalobce učinil ve věci 3 úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, písemné podání žaloby a replika na vyjádření žalovaného) po 3.100 Kč [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů, § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 cit. vyhlášky]. Dále má právo na náhradu hotových výdajů za 3 úkony právní služby po 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky). Zástupce žalobce je registrován jako plátc DPH, proto byla odměna a náhrada o hodnotu této daně povýšena (§ 14a advokátního tarifu). Proto krajský soud zavázal žalovaného povinností žalobci tyto prokázané náklady řízení v celkové výši 12.342 Kč uhradit k rukám jeho zástupce, který je advokátem (§ 149 odst. 1 občanského soudního řádu za použití § 64 s. ř. s.).

Poučení:

Toto rozhodnutí nabývá právní moci dnem doručení účastníkům (§ 54 odst. 5 s. ř. s.).

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, který o ní také rozhoduje.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 9. prosince 2021

Mgr. Helena Konečná v. r.
samosoudkyně